

[Úvodní Stránka](#) > ... > [Vaše Práva](#) > [Základní Práva](#) > [Podnikání a Lidská Práva](#) > Spain

Podnikání a lidská práva

Obsah zajišťuje
Španělsko

Španělsko

1. Jaký druh soudní ochrany mám ve vaší zemi, stanou-li se obětí porušování lidských práv v souvislosti s podnikáním? Zahrnuje tato ochrana odškodnění?

Ve Španělsku existuje možnost zjednání soudní nápravy u občanskoprávních, trestních, správních a pracovních soudů.

Občanský soudní řád (*Ley de Enjuiciamiento Civil*) stanoví povinnost zajistit určité nároky; zákonná práva a okolnosti, bezpečnostní opatření a veškeré jiné druhy ochrany výslovně stanovené zákonem, které se mohou vztahovat na protiprávní jednání tohoto druhu.

Trestní řád (*Ley de Enjuiciamiento Criminal*) určuje soudní mechanismy a opravné prostředky, jež lze využít v trestním řízení. Trestní zákoník (*Código Penal*) výslovně stanoví trestní odpovědnost právnických osob (článek 31a a násl.) a různé trestné činy, které mohou zahrnovat porušování lidských práv v souvislosti s podnikáním, jako jsou trestné činy proti právům pracovníků nebo proti veřejnému zdraví, trestné činy proti životnímu prostředí, financování terorismu atd.

V souvislosti se správními opatřeními stanoví zákon č. 39/2015 ze dne 1. října 2015 o společném správním řízení vztahujícím se na orgány veřejné správy a zákon č. 40/2015 ze dne 1. října 2015 o právním systému platném pro veřejný sektor obecná pravidla pro disciplinární řízení a státní odpovědnost vládních orgánů. Tato pravidla jsou provedena zvláštními právními předpisy o protiprávním jednání v souvislosti s podnikáním (např. zákonem č. 26/2007 ze dne 23. října 2007 o odpovědnosti za životní prostředí). V soudním řízení se uplatňují opravné prostředky stanovené v zákoně č. 29/1998 ze dne 13. července 1998 o správním a soudním přezkumu.

V oblasti práce upravuje zákon č. 36/2011 ze dne 10. října 2011 o pracovních soudech soudní řízení v případech, kdy pracovník nebo odbory tvrdí, že došlo k porušení práva na svobodu sdružování, práva na stávkou nebo jiných základních práv a svobod, včetně zákazu diskriminace a sexuálního obtěžování.

Španělské procesní právo stanoví způsoby zjednání nápravy, které jsou k dispozici za účelem získání odškodnění v případech, kdy jednání korporace vedlo k porušení lidských práv. V článku 116 trestního řádu a článku 116 trestního zákoníku je stanoveno, že osoba, která je trestně odpovědná za trestný čin, má rovněž občanskoprávní odpovědnost za dotyčný trestný čin, má-li tento za následek vznik škody nebo újmy. V případě právnických osob zahrnuje jejich trestní odpovědnost podle platných předpisů společnou a nerozdílnou občanskoprávní odpovědnost s fyzickými osobami, které byly odsouzeny za stejné trestné činy.

2. Existují zvláštní pravidla pro hrubé porušování lidských práv? Vztahují se tato pravidla na trestné činy proti životnímu prostředí nebo závažné pracovní vykořisťování?

Ano, španělský trestní zákoník uvádí případy porušení lidských práv, které představují trestné činy.

Co se týká životního prostředí, trestní zákoník obsahuje oddíl o „trestných činech v souvislosti s využíváním půdy

a územním plánováním, ochranou historického dědictví a životního prostředí“. Podle tohoto oddílu jsou trestně stíhány tyto druhy jednání: výstavba v zelených zónách nebo v oblastech ekologického zájmu (článek 319), emise a přeprava odpadů, vypouštění odpadních látek, hluk, těžba nebo dobývání atd., jež mohou významně poškodit kvalitu ovzduší, půdy nebo vody nebo způsobit újmu zvířatům či rostlinám (článek 325 a násl.). Za tyto činy lze uložit trest odnětí svobody, pokuty nebo zákaz výkonu určitých povolání či veřejných funkcí. Trestní zákoník přiznává soudcům a soudům rovněž pravomoc nařídit přijetí (na náklady pachatele) opatření, která jsou nezbytná k obnovení ekologické rovnováhy, jež byla dotyčnou činností narušena, spolu s jinými bezpečnostními opatřeními, jež jsou zapotřebí na ochranu aktiv, na něž se vztahuje výše zmíněné ustanovení (článek 339).

Trestné činy proti pracovníkům upravuje hlava XV svazku II trestního zákoníku (články 311 až 318 trestního zákoníku). Za níže uvedené jednání lze uložit peněžitý trest nebo trest odnětí svobody: uložení pracovních podmínek nebo forem sociálního pojištění, které poškozují, upírají nebo omezují práva pracovníků uznaná v právních předpisech, kolektivních smlouvách nebo jednotlivých pracovních smlouvách (článek 311); souběžné zaměstnávání různých pracovníků bez jejich registrace v náležitém systému sociálního zabezpečení nebo bez získání příslušného pracovního povolení (článek 311), nebo zaměstnávání státních příslušníků třetích zemí či dětí bez pracovního povolení (článek 311a); nedovolené obchodování s pracovníky nebo podvodné přijímání pracovníků či jejich přijímání pod falešnou záminkou (článek 312); podvodné jednání předstírající pracovní smlouvu s cílem přimět určitou osobu k vystěhování (článek 313); vážná diskriminace osob při zaměstnávání ve veřejném nebo soukromém sektoru na základě ideologie, náboženského vyznání nebo víry, etnické příslušnosti, rasy nebo národnostního původu, pohlaví, sexuální orientace, rodinné situace, nemoci či zdravotního postižení, jejich postavení jako právního zástupce nebo odborového funkcionáře, vztahů s ostatními pracovníky ve společnosti nebo používání některého z úředních jazyků ve španělském státě (článek 314); omezování svobody sdružování a práva na stávkou (článek 315); porušování norem pro předcházení pracovním rizikům ohrožující život pracovníků, jejich zdraví nebo tělesnou integritu (článek 316).

Dopustí-li se trestného činu právnická osoba, vztahuje se uložený trest na ředitele nebo příslušné osoby a rovněž na osoby, které o trestném činu věděly a mohly přijmout nápravná opatření, avšak neučinily tak.

3. Jsem obětí porušování lidských práv způsobeného činností evropské nadnárodní korporace, k němuž došlo mimo Evropskou unii. Mohu se obrátit na soudy ve vaší zemi, pokud nejsem občanem EU nebo nežiji v EU? Jaké jsou podmínky pro žalobu na porušování mých práv? Kde mohu nalézt další informace?

Organický zákon č. 6/1985 ze dne 1. července 1985 o soudní moci obsahuje pravidla, která určují potřebnou souvislost mezi konkrétním činem a Španělskem za účelem stanovení příslušnosti španělských soudů.

V občanských a obchodních věcech zmíněný zákon stanoví, že španělské soudy jsou příslušné pro projednání veškerých žalob podaných na území Španělska v souladu s ustanoveními mezinárodních smluv a úmluv, jejichž smluvní stranou je Španělsko, nařízeními Evropské unie a španělských právních předpisů (článek 21). Nemá-li žalobce bydliště ve Španělsku, jsou španělské soudy příslušné v těchto případech (článek 22d):

1. Ve věcech smluvních závazkových vztahů v případě, byla-li povinnost, jíž se žaloba týká, splněna nebo musí-li být splněna ve Španělsku.
2. Ve věcech mimosmluvních závazkových vztahů v případě, došlo-li k jednání působícímu újmu na území Španělska.
3. V případě žalob týkajících se činnosti obchodní pobočky, zastoupení nebo provozovny, pokud se nachází na území Španělska.
4. Ve věcech smluv uzavřených se spotřebiteli mohou tito podat žalobu ve Španělsku, pokud se jejich místo obvyklého pobytu nebo místo obvyklého pobytu protistrany nachází na území Španělska. Protistrana může podat žalobu ve Španělsku pouze tehdy, nachází-li se místo obvyklého pobytu spotřebitele na území Španělska.

Pokud jde o trestní právo, soudy mohou projednávat případy týkající se trestných činů a přestupků spáchaných na území Španělska nebo na palubě španělských plavidel či letadel, aniž by byla dotčena ustanovení mezinárodních smluv, jejichž smluvní stranou je Španělsko. Španělské soudy jsou příslušné rovněž k projednání

trestných činů spáchaných mimo území Španělska, pokud jsou osoby, které se pokládají za trestně odpovědné, španělskými státními příslušníky nebo státními příslušníky třetích zemí, kteří získali španělské občanství po spáchání trestného činu, a to s výhradou určitých požadavků (článek 23).

V pracovněprávních záležitostech jsou španělské soudy příslušné v těchto případech (článek 25):

1.º V oblasti práv a povinností vyplývajících z pracovních smluv, pokud jsou služby poskytovány ve Španělsku nebo pokud byla smlouva podepsána na území Španělska; má-li žalobce bydliště ve Španělsku nebo má-li ve Španělsku zastoupení, pobočku, kancelář nebo jiný druh přítomnosti; jsou-li zaměstnanec a zaměstnavatel španělskými státními příslušníky, a to bez ohledu na místo poskytování služeb nebo podpisu smlouvy; v případě smluv týkajících se zaměstnávání na palubě lodí, pokud smlouva vyplývá z nabídky, kterou ve Španělsku obdržel španělský pracovník.

2.º V oblasti posuzování dodržování právních předpisů týkajících se kolektivních smluv podepsaných ve Španělsku a žalob vyplývajících z kolektivních pracovních sporů, které vznikly na území Španělska.

3.º V oblasti žalob týkajících se sociálního zabezpečení podaných na španělské subjekty nebo na subjekty, které mají sídlo, zastoupení, kancelář nebo jinou přítomnost ve Španělsku.

4. Může úřad veřejného ochránce práv, orgán pro rovné zacházení nebo národní instituce pro lidská práva podpořit oběti porušování lidských práv v souvislosti s podnikáním, které spáchala evropská nadnárodní korporace mimo Evropskou unii? Mohou tyto subjekty prošetřit můj případ, pokud nejsem občanem EU nebo nežiji v EU? Existují ve vaší zemi další veřejné útvary (jako např. inspektorát práce nebo životního prostředí), které mohou prošetřit můj případ? Kde mohu nalézt informace o svých právech?

Ve Španělsku je veřejným ochráncem práv (*Defensor del Pueblo*) úřad vysokého komisaře španělského parlamentu (*Alto Comisionado de las Cortes Generales*), který je odpovědný za obranu základních práv a svobod občanů a který dohlíží na činnost španělských vládních orgánů.

Každý občan může veřejného ochránce práv požádat, aby přijal opatření (bezplatně) za účelem prověření údajného protiprávního jednání španělských vládních orgánů nebo jejich zástupců. Veřejný ochránce práv může zasáhnout rovněž z vlastního podnětu v případech, o nichž se dozví, ačkoli nebyla podána žádná stížnost. Jeho pravomoci se však nevztahují na činnost nadnárodních korporací mimo Evropskou unii.

Veřejný ochránce práv informuje španělský parlament prostřednictvím výroční zprávy a může zveřejnit rovněž zvláštní zprávy týkající se záležitostí, které pokládá za závažné, naléhavé nebo vyžadující zvláštní pozornost.

Více informací je k dispozici [zde](#).

Za inspekci práce odpovídá ve Španělsku Inspektorát práce a sociálního zabezpečení (*Inspección de Trabajo y Seguridad Social*), který podává zprávy Ministerstvu práce, migrace a sociálního zabezpečení (*Ministerio de Trabajo, Migraciones y Seguridad Social*). Správní pravomoci svěřené Inspektorátu práce a sociálního zabezpečení mu umožňují sledovat dodržování pracovních předpisů a ukládat příslušné povinnosti, poskytovat poradenství a případně se účastnit smířčího, mediačního nebo rozhodčího řízení v pracovněprávních věcech.

Na Inspektorát práce a sociálního zabezpečení se může obrátit každý, kdo se doví o jednání, jež může představovat porušení předpisů ve věcech spadajících do působnosti inspektorátu (otázky týkající se práce, bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, sociálního zabezpečení, zaměstnávání atd.). Stížnosti lze podat osobně (u provinciálních Inspektorátů práce a sociálního zabezpečení); elektronicky, prostřednictvím internetových stránek Ministerstva práce, migrace a sociálního zabezpečení, nebo poštou.

Více informací je k dispozici [zde](#).

Za inspekce v oblasti životního prostředí odpovídají španělské regionální vlády, které v případě potřeby přijímají opatření k potrestání jednání, jež představuje porušení předpisů v této oblasti. Zákon č. 26/2007 ze dne 23. října 2007 o odpovědnosti za životní prostředí ukládá subjektům vykonávajícím hospodářskou činnost povinnost napravit způsobenou škodu na životním prostředí. Představuje-li tato činnost trestný čin, použijí se trestněprávní předpisy uvedené v odpovědi na otázku č. 2. V těchto případech se použijí také výše uvedená pravidla týkající se náhrady škody a nároků z občanskoprávní odpovědnosti.

5. Ukládá vaše země evropským nadnárodním korporacím povinnost zřídit mechanismus pro vyřizování stížností nebo mediační služby pro porušování způsobené jejich podnikatelskou činností? Platí tato povinnost rovněž pro porušování, k němuž došlo mimo Evropskou unii? Kdo odpovídá za monitorování těchto aktivit ve vaší zemi? Jsou k dispozici veřejné zprávy s informacemi o fungování uvedeného systému?

Tento druh sporů nemůže řešit španělský systém mediace v občanských a obchodních věcech popsany v zákoně č. 5/2012 ze dne 6. července 2012 o mediaci v občanských a obchodních věcech, neboť tento předpis vylučuje ze své oblasti působnosti spory týkající se práv, s nimiž nelze disponovat (článek 2).

V tomto ohledu je relevantní rozhodnutí státního tajemníka pro zahraniční věci ze dne 1. září 2017 o zveřejnění národního akčního plánu pro podnikání a lidská práva (zveřejněno v Úředním věstníku dne 14. září 2017). Plán se zabývá potřebou zavést účinná opatření na ochranu lidských práv ve světě podnikání a upravit soudní, mimosoudní a správní mechanismy pro zjednání nápravy v případě porušení těchto práv.

6. Mám zvláštní práva, jsem-li zranitelná oběť usilující o nápravu za porušování lidských práv v souvislosti s podnikáním? Mám přístup k právní pomoci a za jakých podmínek? Jaké výdaje tato právní pomoc pokryje? Mám přístup k právní pomoci za stejných podmínek, pokud nejsem občanem EU nebo nežiji v EU?

Článek 119 španělské ústavy uznává právo na právní pomoc, je-li tak stanoveno zákonem, a ve všech případech, kdy může žalobce prokázat, že nemá dostatek prostředků k podání žaloby. Toto ústavní právo je provedeno v zákoně č. 1/1996 ze dne 10. ledna 1996 o bezplatné právní pomoci. Oběti porušení lidských práv, jehož se dopustily společnosti, mohou využít právní pomoc, pokud jejich finanční prostředky nepřesahují prahovou hodnotu stanovenou v zákoně č. 1/1996. Tato prahová hodnota se po novele zákona č. 1/1996 v roce 2015 zvýšila. Přihlíží se rovněž k určitým osobním okolnostem žadatele, jako jsou rodinné povinnosti, aby se zvýšil potenciální počet příjemců právní pomoci. Poskytnutá pomoc zahrnuje obhajobu profesionálními právními zástupci, právní pomoc a informace z jakéhokoli dostupného mimosoudního zdroje.

Zákon č. 1/1996 upravuje také poskytování bezplatné právní pomoci v přeshraničním soudním řízení. Pomoc mohou využít fyzické osoby, které jsou občany Evropské unie nebo státními příslušníky třetích zemí legálně pobývajících v některém členském státě EU.

Pomoc je poskytována pouze v občanských nebo obchodních sporech a v mimosoudních řízeních v občanských nebo obchodních věcech, pokud zákon ukládá stranám povinnost zahájit řízení nebo pokud se dotýčný soud rozhodne zahájit takovéto řízení.

■ Poslední aktualizace: 17/01/2024

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.